

Inserati se sprejemajo in volja
tristopna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno smanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu
administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu nišna
št. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Zlata doba.

Zlata doba naše domovine je napočila, kakor beremo v „Laib. Tagblattu“. Nemška večina oprostila nas bo vseh davkov, kakor je obljubila. Norišnica se ne bo zidala, pa za nore se bo vse eno skrbelo, najbrž jih bo izdrževal krški Hočevnar iz svojega žepa. Ker šole toliko denarja požró, in se hvali nemškutarska stranka, da bo vse deželne doklade odpravila, misliti moramo, da bodo gospodje iz lastnega žepa učitelje plačevali. Slava in čast jim že naprej za ta velikodušni čin! Presrečni kmetje, kateri ste toliko trpeli pod vladno-klerikalne stranke, čas vaše rešitve je prišel, zlata doba Kranjske je napočila! Zlahtni nemškutarski gospodje bodo vse za vas plačali! Narodno-klerikalna tema je premagana in na obnebi slovenske domovine vzhaja sijajno solnce nemškutarske svobode. Upati je nadalje, da bodo poslanci nove večine v zboru samo slovenski govorili, ker so rekli v „Tagblattu“, da spoštujejo Preširnov jezik; ravno tako se bodo vsi zapisniki vodili v slovenskem jeziku. Postojnčani dobodo jamo, in Dolenjci železnico.

Škoda, grozno škoda, da še Dolenc v Kranji ni voljen, on je že toliko dobrega storil, kakor sam pravi, kaj bi imeli Gorenjci vse od njega pričakovati, ko bi bil zmagal. Pa zaslepljeni Kranjci in Ločani niso hoteli dosti ceniti Dolenčevih zaslug; prav jim je, vsaj ne bodo deležni Dežmanovega kraljestva! „Presrečni“ Kočevarji! Do sedaj ste imeli samo štirinajst poslancev; kaka krivica!

Ričet.

(Skuhan v kuhinji Obadoviča II.)

In tako smo padli, vitez Vesteneck pa se je dal protokolirati za preroka. Ko je h koncu zborovanja deželnega zbora zagnal Slovincem mrtvaški zvon, smo se mu smejali, tudi jaz sem bil med nevernimi Tomaži, tudi jaz sem rekel, da vitez Fränzl nič ne ve. Zdaj se je pa pokazalo, da je več vedel, kakor mi drugi vsi skupaj.

Da propadli smo, — ne sicer vsi, posebno narod ne, a vendar večina v deželnem zboru nam je šla rakom žvižgat in jaz sem zgubil stavo za 10 litrov vina. Zakaj smo propadli, je vsakemu znano; iz volilnega boja imam jaz več črtic, katerih pa zdaj ne bom pravil, ker državni pravdnik meni, da ne bi bilo dobro, ako bi se vse zvedelo, kar so nemčurji počenjali.

Zdaj, ko je nemčurska stranka dobila v deželnem zboru krmilo v roke, zdaj bo na Kranjskem še le „fletno“. To bo veselje! Ljudje še mreti ne bodo hoteli, ker bodo imeli tukaj nebesa. Kdor tega ne verjame, plača groš. Saj so pa tudi izvoljenci taki, da bi nam jih bila kaka druga dežela koj vkradla, če bi bila zá-nje vedela. Le oglejmo si jih nekoliko.

Odslej jih imate dvajset! Kajti nikjer na Kranjskem Nemcev ni, ko v Kočevji, tedaj je izvoljenih 20 nemških poslancev za interese 18000 tlačenih in nesrečnih Kočevarjev!

Slovinci, kojih je samo 445.000 imajo šestnajst poslancev; zares preveč! To mora priti drugače; na Nemškem in tudi na Kranjskem je še dosti gospodov, ki bi hoteli prevzeti poslaništvo za Kranjce; čemu potrebujejo Slovenci poslancev? Saj okrajni glavarji in davkarje za Slovence več ko dosti skrbé, zakaj bi se ne volili okrajni glavarji za poslance? Sploh so volitve nepotrebne; skličejo naj se okrajni glavarji vsako leto enkrat v Ljubljano, in deželni zbor je skupaj. Toda, če ravno okrajni glavarji Vesteneck v Litiji, Mahkot v Črnomlji in Dralka v Radovljici niso voljeni, ampak samo okrajni glavar Dollhof v Kočevji in sodnik Ledenik ravno tam, vendar smemo z izidom volitev popolnoma zadovoljni biti, kajti večina je v rokah liberalnih, za naš jezik, naš blagor in naše pravice vnetih gospodov, kateri bodo vvedli zlato dobo, kateri bodo opravljali vse posle brezplačno, kateri bodo odpravili vse davke. Živili! Deželni odbor, iztrgan je narodnjakom iz rok, in boljši možje stopijo na njihovo mesto. Kaj je tudi dr. Bleiweis proti Dollhofu ali Schafferju ali Schrey-u.

Rojaki! zares lepih časov smo doživeli, veselimo se, da smo dočakali teh dni, radujmo se liberalizma, čigar doba je tudi nam napočila, iz ktere izvira vsak blagor, krah, zatiranje Slovanov, nova šola, brezverstvo in

sploh vse lepe in dobre reči! Pameten je mož, ki postavi volka za pastirja, in kozla za vrtnarja; tako pametne so se skazale tudi kranjske mesta, za kar jim gre čast in bvala, dokler bo slovenski rod po zemlji hodil. Živeli vsi izdajalci, živela nova zlata doba Kranjske dežele!

Pravni uk o cerkvenem posestvu.

Cerkev ima sveto, nedotakljivo pravico pridobivati si premoženja in ga obračati po previdnosti v svoje namene. To pravico mora vsakdo spoštovati, bodisi posamni človek, bodisi kaka družba, toraj tudi država. Sicer so nekteri, posebno izmed učencev Hegelovih, izmed modernih državomolcev, ki prilastujejo državi pravo do vsega posestva; pa ta trditev izvira iz onega napčnega stavka, kterega smo že obširno zavrgli, da je namreč država izvor vsega prava; drugače je čisto nemogoča. Pravica posestva je ena prvih človeških, zakaj neolčljiva je od pravice življenja; ona je toraj mnogo stareja, kakor država, kateri ne dolguje nastanka; država pač brani posestvo, da ima v občni blagor tudi nekoliko pravic o razpolaganju posestev; le po tem redu sme se ga dotikati, če ne — kriva je iste pregrehe, ktere je kriv posamni, vtikajoč se v ptuje imetje. Da nima posebej pravice prilastovati si cerkvenega premoženja ali zapravljati ga, sledi iz tega, ker je cerkev popolno samostojna, od države neodvisna družba, ki ima lastne namene in lastna sredstva. Vsako škodovanje cerkve toraj od ktere koli oblasti, je krivično in pre-

Prva sta — se vé, da — izvoljenca ljubljanskega mesta, — se reče: različnih c. k. in drugih uradnikov ter ubogljivih nemškutarjev in tujev, vit. Kaltenecker in dr. Schrey. Lastnosti obeh so dobro znane in njune posebnosti očitne. Prvi je zavoljo šibke postave jako „šikovno“ za agitacije, drugi se pa posebno odlikuje s tem, da slovenski tako dobro bere, kakor jaz hrebrenski. Z njima je Ljubljana lepo „ambo solo“ zadela, boste videli, kako srečna bo.

Novomeščani so zadeli „ekstrat“, bogatega krškega Hočevarja so izlekli iz volilne čepinje. Jaz sem prvokrat slišal ime Hočevarjevo v deželnem zboru s pristavkom, da je deželi nekaj čez 100.000 gl. najemščine od vžitninskega davka na dolgu. Iz tega sem sklepal, da mora biti mož bogat, ker vsaj meni bi dežela ne upala toliko, morda celo nič. Kdor dolgov nima, je berač ali pa človek brez kredita. Kako sta gospod Hočevnar in dežela to malenkost poravnala, mi ni znano. Na vsak način pa je človek, kteremu dežela toliko upa, dobra pridobitev za deželni zbor, če bi prav drugih dobrih lastnosti ne imel. Pa jih gotovo tudi imá, to bodo že v Krškem vedeli, kjer je tako šolsko poslopje sezidal, da se bodo memo otrok tudi veliki lahko v njem

učili — vsaj domoljubja, če drugzega ne. Čez gospoda Hočevarja naj se mi tedaj nihče ne podstopi zabavljati.

Skoro še boljši od tega je postojnski izvoljenec, gospod dr. Deu. Jaz ga že dolgo poznam. Prvikrat sva se seznanila pustno nedeljo. Zadela sva skup pri neki zelo spoštovani rodovini ob večerni veselici. Mojo pozornost je mladi gospod zbudil posebno zato, ker je tako duhovito — molčati znal. Drugi so rekli, da malo vé, ker nič ne govori, gospodičnam se je celo dolgočasen zdel; meni pa se je tisti hip zdelo, da tik mene ne sedi vsakdanji človek, ampak modrijan, iz kterega se bo enkrat še kaj naredilo. Nekteri ljudje imajo že nekaj posebnega na sebi; človek bi mislil, da ne znajo do pet šteti, pa kar nena doma postanejo deželni poslanci ali še kaj več. Druzega o dr. Deu-u jaz nič ne vem iz lastne skušnje, le toliko sem slišal, da se je tudi drugje zmiraj posebno odlikoval z molčanjem, zato se je nadejati, da se mu bo jezik še le v deželnem zboru sprožil.

Blagor Idrijčanom! Vitez Gariboldi (pri znancih sloveč „der schöne Toni“) je mož, kakoršnih v sedanjih slabih časih malo na svet pride. Nekdaj je bil Slovenec, sedel je v deželnem zboru med našimi. Pozneje se je pa preoble-

grešno in taista navezana je vrniti vse, kar je vzela in popraviti vso škodo, če cerkev to zahteva, če ji ne odpusti dolga.

To so popolno pravni uki o cerkvenem posestvu, če tudi smatramo cerkev le za navadno samostojno družbo in njeno premoženje za posestvo take samostojne družbe. Tem večja pa je pregreha zoper cerkveno premoženje, ker je cerkev najsvetejša in najvišja družba na zemlji, nevesta Kristusova, ohranjevalka njegovih zaslug in zakonov in ker je cerkveno premoženje prav za prav božje, sveto posestvo.

Bog je pravi posestnik vsega vstvarjenega, človek je le oskrbnik in Bogu odgovoren za oskrbovanje svojega premoženja. Tega premoženja Bog ni prepustil državi; nji predal je le njegovo varstvo. Pač pa si je nekatere reči še posebno izgovoril, kakor v starem veku desetino in prvence vsega rojenega; to posestvo, katero je še v ožjem pomenu božje, podaril je levitom in duhovnim. Tako bilo je v starem veku, ko še človek ni bil postave prost, ampak ji podvržen; a v novem veku, v veku prave prostosti, je nastala tudi v tem prostost, kakor pravi že sv. Irenej: „Darovi tu, darovi tam, samo način je spremenjen, ker ne prinašajo več hlapci, ampak prosti, kajti eden in isti je gospod“. Reči podarjene cerkvi nehajo biti svetne in postanejo svete. Zato najdemo za ime „cerkveno premoženje“ izraze: „božje, gospodovo, reči Bogu posvečene, dedšina Kristusova“. Kdor se toraj zagreši zoper cerkveno premoženje, stori božji rop ali sakrilegij, kakor pravi že sv. Tomaž Akvinski: „Po zakramentih drugo mesto zavzemajo posode posvečene za prejemanje zakramentov in podobne pa ostanki svetnikov, v katerih se nekako časté in slavé same osebe svetnikov; potem ono, kar spada k opravi cerkev in služabnikov; potem ono, kar je določeno v življenje služabnikov bodisi premakljivo ali nepremakljivo. Kdor pa greši zoper katero koli naštetih, kriv je pregrehe božjega ropa“.

Uk o cerkvenem premoženju se toraj da razložiti v teh stavkih: Kristus in njegovo mistično telo — cerkev — je posestnik cerkvenega premoženja, vse cerkvene osebe pa in društva, ktere je imajo v rokah, so le oskrbniki. Ni toraj posestnica država, niti ne posamna cerkvena občina, pa tudi papež ne. Kdor si toraj prilasti kaj cerkvenega premoženja ali nje-

govega oskrbljevanja, kriv je božjega ropa. Ne lastniki, ampak samo oskrbniki cerkvenega premoženja so postavni organi, ki naj pa vestno spolnujejo svojo dolžnost, kakor si upajo odgovarjati pred svojo vestjo, vesoljno cerkvijo in pred sodnjim stolom božjim.

Z bojišča

se piše nekemu francoskemu listu, da Rusi nameravajo Turke siliti k veliki bitvi, preden še dojdejo v balkanske soteske, da se jim ne zgodi kakor nekaj vojni Napoleonovi med španskim hribovjem. Njih namen je turško vojsko že na Bulgarskem vničiti, ker jim potem nihče ne bode mogel zapreti pota v glavno mesto Carigrad. Angleži se seveda zaradi tega silno rpenčijo in njihov poročnik v Berlinu, lord Russel, je knezu Bismarku, kakor se piše ministerskemu listu „Standard“, razodel, da Angleška nikakor ne bode dovolila, da bi Rusi zasedli Carigrad. Knez Bismark pa mu je boje odgovoril, da ravno osvojitve Carigrada bi najhitrejši konec storila vojski. Ravno to se iz Berlinu piše tudi ruškemu listu „Mosk. Vedomosti“.

Ruska predna straža je prišla do Gabrove na južno-zahodni strani od Trnova na podnožji Balkana. Neki drug oddelek pa je 12. t. m. obšel Nikopolis in zasel Lom-Palanko. Dozdaj so čez Donavo prišle 8. 9. 12. in 13 ruska armada pa bulgarska brigada. Pri Sistovi spravljajo silne zaloge živeža in za prevaževanje potrebnih vozov. Poroča se tudi, da so Rusi Turkom že vzeli Nikopolis in eno predtrdnjavo pri Ruščuku. Abdul Kerim se je umaknil nazaj v Šumlo.

Iz Carigrada se 12. t. m. telegrafuje: Poveljnik brodovja v črnem morju poroča, da je s tremi ladjami prišel skoraj do vhoda sevastopolske luke; potem so turške ladje bombardirale mesto Evpatorio in vzele rusko s solijo obloženo ladjo „Balčik“ ter se vrnile v Sulino. Drugo vradno poročilo naznanja, da so Ruse pregnali (?) iz Plevna in da se bosta turška poveljnika posadke v Sistovu in Trnovu postavila pred vojaško sodnijo.

V Donavo so Angleži te dni poslali dve ladiji, da branite angleške koristi. Ker so se turške ladje znale ogibati od Rusov nastavljenih torpedov, so Rusi 3 ladije napolnili s

kamenji in jih pri Tulči pogreznili v vodo, ter na ta način turškim ladjam pot zaprli.

Pri Baru stoji več turških ladij, katerih pravi namen je prepeljati Sulejmanovo vojno v bolj potrebne kraje. Odjadrale so nekatere že v Carigrad.

Črnogorski vojvoda Pero Pejovič je 10. t. m. Turke potolkel pri Tari in zasedel 6 turških vasi; knez Nikolaj danes doide v Ostrog, kjer so se imeli včeraj zbrati vsi vstajniki, s katerimi hoče knez zasesti nekaj turških okrajev in oblegati trdnjavo Nikšiče. Tudi angleški konzul iz Skadra je došel v črnogorski tabor v Orjaluki, da bi Črnogorcem prigovarjal, da naj s Turki sklenejo premirje. „Pol. Cor.“ naznanja, da je Osman paša v Vidinu dobil povelje biti pripravljen, da bode zasedel srbsko mejo, če bi bilo treba.

Iz Azije poročajo Turki, da je Izmael paša iz Bajazida prekoračil araratsko hribovje in došel v rusko-armensko mesto Jagdir; dalje Muktar paša trdi, da se je 11. julija ruska vojna umaknila spred Karsa v Šeipakal, Karagal in Kedikdire. Neko drugo poročilo pa pravi, da se pričakuje bitva med 40000 Rusi pri Zaimu in vojno Muktarja paše. — Ker je kuga v Bagdadu ponehala, vzdignila se je tamošnja turška vojna proti Erzerumu.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 16. julija.

Madjarski list „Nemzeti Hirlap“ piše, da po sodbi vnanjih držav je vsled nedognane pogodbe med Cislo in Translo moč Avstrije oslABLJENA, njena veljavnost prikrajšana. Na to sodbo vnanjih držav pa se je treba ozirati, zato bo moral Andrassy posredovati, da bode pogodba na vsak način dovršena. Bolj kakor na sodbo vnanjih držav se bode po našem mnenju treba ozirati na sodbo domačih narodov, ker moč Avstrije ostane oslABLJENA toliko časa, dokler domači narodi ne bodo zadovoljni, naj vnanje države še tako dobro mislijo o njej. — „Naplo“ piše, da na jesen, ko se zbor zopet snide, ne bode posebne budgetne razprave, ampak da bode dotične predloge preiskoval le budgetni odsek, ter na podlagi tega poročila vlada dobila potrebno pooblastilo, ker bode zbor imel dovolj opraviti s pogodbo med Cislo in Translo.

kel, kakor njegov prednik Lipold. Nekteri ljudje še le pozno k pameti pridejo in gospod Anton vitez Gariboldi je že toliko trden, da ne bo vtekel nazaj v slovenski tabor. Idrijčani si tedaj niso mogli boljšega zastopnika zbrati, kakor je on, tudi če bi ga bili smeli; škoda da je že oženjen, sicer bi lahko ktera izmed mladih učiteljic, ki so mu dale svoje glasove, dala mu še svoje deviško srce. V Idriji pa bo odslej vse, kakor v raji; vsako leto bodo parkrat cekini z neba padali.

Kaj pa še le v Kamniku! Gospod Kecelj je mož, da mu ga ni para. Škoda, da ga jaz le od daleč poznam. Toda zdaj ga bom videl že blizo, ko bo sedel v deželnem zboru za zeleno mizo. Škoda, da jaz nisem v Kamniku volilec! Dve leti bi pomnil, kako je bilo, ko smo se peljali v Tržič volit. Povsod pijača in cigare, vse zastonj. Jaz bi še vedel ne bil, kedaj sem se domu pripeljal, še le drugi dan bi se bil zbudil okoli poldne in tri dni bi me bili lasje boleli. To sem pa vendar slišal, da so njegovi volilci rekli: „Škoda, da ni vsak mesec vsaj enkrat taka volitev!“ Zastonj je in pije vsak rad in če se bo gospod Kecelj hotel ravnati po željah svojih volilcev, se bo

brž odpovedal poslanstvu le zato, da ga bodo mogli zopet voliti.

V Kočevji je že ves teden nedelja. Kaj bi ne bila! Kdo ima taka poslanca, kakor sta Ledenic in Dollhof! Teško je razsoditi, kateri izmed nju je boljši. Zato so Hočevarji sklenili odslej ostati doma, nobeden ne bo šel več po svetu, ljudi s pomerančami in drugo robo nadlegovat. Čemu bi bila pa poslanca? O gospodu Ledniku jaz nič slabega, pa tudi nič dobrega ne vem povedati; ravno tako o gospodu Dollhofu ne; oba sta menda rojene, krščena, najbrže so jima tudi kozé stavljena, „ustavoverna“ sta pa tako, kakor bi tudi jaz lahko bil, če bi bil c. k. uradnik z dobro plačo. O gospodu Ledniku je znano, da je bil enkrat narodnjak. Ali to nič ne dé, vsak človek je kedaj grešil in imel svoje „Flegeljahre“. Saj je tudi Dežman zložil pesem „Proklete grablje“.

Le Kranjci in Ločani! I, kaj je tem v glavo šinilo, da so posnemaje „kmete“, volili narodnega kandidata — namestu gospoda Dolzenza po nemčurjih jim priporočanega! Ali ni to škandal? Vsa mesta (izvzemši Črnomelj, Metliko in Lož) ubogajo nemčurje, le ta preklicani Kranj in ta šmentrana Loka, čeravno

je „škofja“, volita kandidata Slovenca! Pa to je že tista gorenjska trma, ki nalašč ostane pri tem, kar je slabo. Toda le stojte! Vsem drugim mestom se bo dobro godilo, le vama ne. Nemčurska kultura vaju ne bo več lizala in če pridejo Turki v deželo, k vama jih ne bo. Bosta že skusila, kaj se pravi živeti brez turške in nemčurske kulture.

„Softe“ deželnega odbora so imeli dober nos, zdaj so na konji. Gospod Fränzl bo vsakemu, ki mu je podpisal zaupnico, sezidal „villo“ pod Rožnikom ali pod Golovcem. To bo življenje! Dela nič, plače pa toliko, kolikor je bo vsak sam hotel imeti. To so že čutili, ko so tekli na „rotovž“ in na ves glas klicali „Kaltenegger in Schrey“, da jih je gotovo vsak slišal. Še zdaj so vsi hripavi, kar pa nič ne dé, saj je dr. Eržen iz Litije, ki jih bo že ozdravil; on namreč ne zna le pisati receptov, ampak tudi lastnoročno zdravi z zausnicami, kakor je v Litiji pokazal.

Če človek premišluje zadnje volitve, pride v tako jezo, da bi ga državni pravdnik gotovo konficiral. Morda se do prihodnjega „ričeta“ nekoliko ohladim.

Hrvatski sabor se bode boje sošel 13. ali 15. avgusta. Vlada mu bode v pretres izročila mnogo predlogov.

Vnanje države.

Za francosko narodno skupščino se bodo volitve najbrže vršile 14. oktobra. Liberalci bi jih najraje imeli sedaj ko imajo kmetje z žetvijo največ dela in za volitve najmanj časa, da bi vsled tega laglje zmagala stranka liberalna.

Mogunski nadškof Ketteler je 13. t. m. v Burghausenu umrl. Ranjki nadškof je bil eden najkrepkejših boriteljev za pravice katoliške cerkve na Nemškem, zato bodo njegovo zgubo ne samo verniki mogunške nadškofije, ampak vsi nemški katoličani tem britkejši občutili, čem potrebnejši so jim v sedanjih burnih časih višji pastirji, ki so pripravljani, če bi bilo treba, tudi življenje dati za svoje ovce. Nadškof Ketteler bil je tudi izvrsten govornik in katoliški pisatelj, ter je zlasti veliko in temeljito pisal o socialnem vprašanju.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. julija. (Po volitvah.) Volitve so končane. Nevednost in breznačajnost ste zmagali. Falanga uradnikov in penzionistov, ki se plačujejo iz naših davkov, potlačila je ljudsko mnenje; mnogo domačih odpadnikov, kruhoborcev, ljudi, kojih bog je trebuh, glasovalo je proti nam iz samopridnih namenov; drugi zopet, rojeni Kranjci, zaničujejo bodisi iz neumnosti, bodisi iz hudobnosti svoj jezik, svojo domovino, in vlečejo s tujci. Pa to nas ne sme preplašiti, da bi po zgledu strahopetnega vojaka puško vrgli od sebe ter sramotno pobegnili, marveč nas mora to spodbujati k energičnemu, odločnemu delovanju! Naj znajo naši sovražniki, da nam pogum ni upadel, ampak da je po teh volitvah še le vzrastel; naj vedó, da ima domovina slovenska še dosti vrlih slovenskih sinov, ki svojih kolen še niso vpognili pred nemčurskim malikom in se dadó raje na drobne kose razsekati, kakor da bi odstopili le za dlako od svojega programa! Boj do skrajnega bode v prihodnje naše geslo! Mi čutimo, da smo bili do sedaj predobri: iz dobrote govorili smo nemški, kar smo se na svoje stroške naučili, ter tako storili nemške uradnike med nami mogoče. Iz dobrote podpirali smo nam sovražne Nemce in nemškutarje, da so se napasli in obogateli, in zdaj porabijo ta med nami pridobljeni denar v to, da nas z njim tlačijo. Delajmo v prihodnje drugače! Držimo se gesla „svoji k svojim“, in naj se zaslužek naš steka v domače predaie! Držimo se pa trdno svojega sklepa, in bodimo mož beseda! Tako bomo nemškutarijo radikalno vničili. Mi brez nemškutarjev laglje živimo kakor oni brez nas; tega nikdar ne pozabimo. Kakor trdno stoji sivo skalovje Triglava, tako trdna je naša zvestoba in ljubezen do naše lepe domovine; in kakor Savi nikdar vode ne zmanjka, tako tudi nam nikdar besedi ne bode zmanjkalo, s kterimi bomo preslavljali domovino v milem našem maternem jeziku. Do sedaj smo se le igrali, pravi boj se pričinja šo le sedaj! Nemškutarji vedó, na kakov način so zmagali, za to jih je njihove zmage očitvidno sram. Mi pa nikar ne pozabimo stare slovenske pesmi: „Vsaka sila ima konec, tudi ta ga bo imela.“

Iz Tržiča, 12. julija. — Potrudil sem se ter obhodel naš trg, da bi pozvedil, kje so tisti „unparteiisch gesinnte Bürger“, kteri bi bili našemu občespoštovanemu gospodu kaplanu podtikali pisatev žugalnih pisem ob času raz-

svitljave jubileja papeževega in o kterih Ljubljanski „turški list“ v št. 149 od 3. julija govori, sklicevaje se na oni dopis, kterega je moral rokovnjaški list po sodnijski poti preklicati. In glej, prepričal sem se zopet, da „Tagblatt“ je lažnik. Popraševal sem v zgornjem in spodnjem koncu, iskal v središi trga one „unparteiische Bürger“, popraševal sem visoke in nizke, bogate in revne, stare in mlade — a ni ga ne duba ne sluha po njih. Mar-siktera pšica pa je doletela grdune, po kterih sem popraševal. Šment, si mislim, zopet je ljubljanskemu mavharju njegov dopisun eno na vrat obesil, kar se mi pridruži pošten mojster in posestnik, s kterim sva kmalo v odkritosrčnem pogovoru o nepristranskih purgarjih. Ali ne veš, pravi mojster, da v našem trgu živi že par let neki iz ptujega priroman liberalen lučnjak, kteri hoče ves lepi kršanski red zadušiti? Pri kozarcu ve prav veliko blesti in blebetati o liberalnem „Deutschthumu, Fortschrittsgeistu, o rimskih mračnjakih, Pfaffenkittelnih“ itd. Ta novi reformator vidi, od kod vetrovi prihajajo in kam jim je pot, potrese ve do poslednjega vzroka „izduhtati“, daljavo vsake zvezde zmeriti, vreme vsaj za mesec prerokvati, celó grom in strelo ima popolnoma v oblasti, da še celó Bog bi mu moral pokoren biti, ako bi ga kaj imel, — sploh sliši travo rasti. Pri tem ga čez vse veseli mračnjaškim črnuhom, — saj, veste kdo so, — kako brco pritisniti, ker je njih večina še iz stare šole, iz ktere so zgolj cepci in bedaki prihajali, ki niso družega slišali, nego rožljanje peklenskih parkeljnov in petje nebeškega petelina, s kterimi neumnostmi še dandanes vbogo priprosto ljudstvo sleparijo in peharijo. Ta liberalni modrijan se je pa moral v liberalni šoli še kaj posebnega naučiti — kajti čudne reči se o njegovi pravosti čujejo. Govori se od 2 letnega zapora zaradi posilne nečistosti doprinešene še celo nad otroci. V živem spominu še imam grozovit čin, kterega sem čul iz ust zakonskega moža, kteremu je ta novošegni reformator pred par leti z nasilstvom ženo v visokonosečem stanu oskruniti hotel, ter povzročil prezgodni mrtev porod materi pa hudo bolezen. Spominjam se, kako mu je predla, da bi se to ne objavilo, kako je nekega človeka k razžaljenemu in po pravici razsrjenemu možu z denarji pošiljal, da ni tožbe vložil. Glej, ta izvrstni reformator je pri neki priliki sumičenje izrekel, da protivna pisma bi znala izhajati od duhovnov; dva ali tri purgarje je za se pridobil, da v njegov rog trobijo, ter po nedolžnim obdolženega občé visoko spoštvanega gospoda kaplana temu mesenemu lučnjaku na ljubo hočejo preč spaviti. Kar pa protivna pisma zadeva, se mi vse tako skrivnostno zdi, da si ne morem kaj, ako me misel navdaja, da so morala od ravno tiste liberalne stranke, morda celó od Tagblattovega dopisuna samega priti, da bi nasprotniki slavljenja papeževega, ko so videli, da nič ne opravijo, vzrok imeli znositi se nad poštenimi katoličani. Drugi tržani se imamo zbolj resnimi rečmi vkvarjati nego natolcevati, opravljati, hujskati in razpore delati, ter v krčmi pri kaplici z bore sklepati zoper spoštenje ljudi in Boga samega. Da sta se dva ali 3 „nepristranski“ purgarji od njega premotiti dali, ni čuda, ker gliha skup štriha.

Gnjezdo sršenov, ktero je že pred nekimi leti ravno take brenceljne iz sebe pošiljalo in spoštenim ljudem podtikal slabe reči, je bil Bog za nekoliko časa razpršil; zdaj se je pa pod drugo matico zopet skupaj spravilo da duhovstvo in spoštene katoličane pika. To iz-

govorivši odide mojster na delo, jaz pa zamišljen polagoma dalje stopam ter na tihoma popevam.

„Na noge, na noge Tržiški poštenjaki! Da osramoteni poskrijejo se — rovarji — laži junaki!“ Vsak lahko spozna, koliko je liberalcem za laž, da le spoštenega človeka ogrdé, in pokazalo se je še zlasti pri volitvi. Tako so jih sleparili in begali in jim pretili, da se je vse kadilo. Antikrist je tako denar sejal, da je bilo groza, pa spoštene možaki se niso dali zmotiti za denar, ostali so zvesti katoličani in pridni sinovi majke Slave. Slava jim!

Iz Črnomeljske okolice, 14. julija. „Slov. Nar.“ je v svojem dopisu iz Črnomlja, zlasti pa v dopisu iz Šmartina pri Litiji posestnika krupske in podbreške grajšine izvrstno naslikal. „Ravno tako, kakor pri nas“ rečem prijatelju prebravši oni resnični popis.

Da smo 7. jul. tako sijajno zmagali, pripomogel je tugi g. baron sam. Čudno pa resnično. Njegovo zabavljanje in nespodobno grozenje nas je tako razkačilo, da smo še bolj agitirati začeli. Čujte! K volilcu duhovnu pride baron ves razburjen in kolikor je njegova mala osoba dopustila, postavi se zavedajoč se svoje plave krvi in svojega bogastva, pred volilca in mu reče s strogo vojaškim glasom: „ali v saboto doma ostanite, ali pa volite g. M.; če ne, vas bom tožil“. Lahko si mislite, da je na te breztakne in žaljive besede volilcu kri zavrela, tudi on je zrastel — in g. baron je bil kmalu odpravljen.

Tiste dni pred volitvijo si barona povsod videl, zdaj je bil v Črnomlju, zdaj v Semiču, zdaj v Metliki. S „pavri“ se menda ni veliko mudil, ta posel je bil izročil enemu svojih služabnikov, ki sliši na ime „strojar“. Gospod baron se je vil le okoli gospode in tu „um Gottes Willen“ prosil, lepo roke sklepal, pa tudi grozil se. In gospodje? smejali so se mu.

Dan volitve je bil na vse zgodaj v Črnomlju. Spet je klical: „za božjo voljo, um Gottes Willen“. Toda volilci stali so trdni kot skala za zveto narodno noč. V eni reči je bil slednjič vendarle vslišan. Ko smo stopali v volilno sobo, klical je za nami ljubeznjivi gospod baron: wähler, „kšajt“ volite in vbogali smo ga, volili smo „kšajt“, prav „kšajt“.

Izid volitve ga je bil tako prevzel, da se mi je gospod skoro smilil, pa tudi prestrašil ga je, kajti hitro po končani volitvi se je odpeljal na Krupo in kakor sem pozneje izvedel, zapustil je še tisti dan Belokranjsko in šel sreče iskat, kajti z vsim svojim trudom ni pri nas ne enega volilca na svojo stran dobil. Da je 7. mož nenarodno volilo, je žalostna zasluga drugih. Z Bogom!

Iz Gorice, 12. julija. Z veseljem smo čitali v ljubljanskih slovenskih časopisih poročila zadevajoča volilno borbo na Kranjskem, povsem pa izid volitev na vspeh slovenskih kandidatov pri kmetskih občinah. Jako pretresnila nas je pa tužna novica o slabem izidu volitev poslancev za mesta in trga ter nas tem bolj osupnila, ker smo se trdno nadejali, da zmaga bode pri le količek vgodnih situacijah na narodni strani, čeravno ne povsod, vendar pri mestih in trgih, koji so bili do sedaj narodno zastopani.

Iz poročil, ako se sme trditi, da so bili vsi zanesljivega položaja, bilo je nedvomljivo in nepogojno sklepati, da bo vsaj većinoma na narodni strani gotova zmaga in narodne agitatorje je brž ko ne zanašaje se na dane besede motilo, da so v zadnjem trenutku opustili velevažno pritiskanje na izdajice in vernerjake, koji se puste za celi groš šnopsa

povoljno pregovoriti; kar ste narodnjaki opustili, vporabila je vladna stranka. Narodna stranka se pač nikakor ne more opravičiti, da bi bila vse sile napala, in da bi se bila vsih postavnih sredstev poslužila, — pa žalibože zdaj je prekasno zvoniti, — pri vsem tem, tolaži nas zavest, da se kmetsko ljudstvo, ki je življ narod, zmiraj bolj zaveda narodnih pravic, da je isto vdano, kar je vže ponavljaje dokazalo, naj svetejšim pravicam, od kojeh je odvisna prihodnost, blagostanje in čast ne le cele Kranjske, temuč moralično tudi duševni razvoj sosednih slovenskih dežel. Toraj na zdar, kmetski volilci!

Domače novice.

V Ljubljani 17. julija.

(Veliki posestniki) so imeli 14. t. m. volitve za deželni zbor. Izvoljeni so bili s 57 glasovi: baron Apfaltrern, grof Blagaj, Dežman, župan Lašan (nov), vitez Langer, Karl Lukman (nov), vitez Savinšek, baron Taufferer, grof Gustav Thurn (nov), vitez Vesteneck. Odpadli so grof Hiacint Thurn zaradi bolehnosti pa Schaffer iz Trebnjega in grof Margheri, kterege vstavoverci niso hoteli voliti, ker se jim zdi prepohleven in jim je bil pri zadnjem zboru pri nekem poročilu dal nekoliko pod nos. Namesto njega izvolili so ljubljanskega župana Lašana, namesto Hiacinta Thurna pa brata njegovega Gustava Thurna, ki sta oba liberalca najčistejše krvi, kar dovolj jasno kaže, česa se bode Slovincem nadejati od sedanje večine deželnega zbora kranjskega, ki bode v deželi samovoljno gospodovala, kakor gospoduje v mestnem odboru ljubljanskem.

(Zrelotno izpraševanje) se je včeraj na gimnaziji pričelo, na realki pa je bilo 12. t. m. končano. Od 21 učencev, ki so se ga vdeležili, dobili so 4 spričevalo z odliko, 13 zrelotno, 4 pa so pali za dva meseca.

(Letno poročilo gimnazije ljubljanske) obsega nemški spis profesorja dr. Ahna, v katerem skuša rešiti čast grškega državnika Kleona, pa navadna šolska poročila. Iz njih je razvidno, da je bilo na gimnaziji 19 učiteljev, učencev na koncu leta pa javnih 413, privatnih 8 in sicer 375 iz Kranjske, 42 iz drugih avstrijskih, 4 pa iz vnanjih dežel. Vere bili so vsi katoliške razun enega potestanta. Po jeziku je bilo 94 (?) Nemcev, 322 Slovencev, 1 Čeh, 1 Hrvat, 3 Lah. Z odliko jih je dovršilo svoje študije 49; prvi red jih je dobilo 255, dvojko 26, trojko 37, neizprašanih je ostalo 6, ponovljenje izpita pa se je dovolilo 40. Šolnino jih je plačevalo 177, oproščenih bilo je 217, na pol oproščenih pa 27. Štipendije jih je imelo 97.

(O naših volitvah za deželni zbor) ima praška „Politik“ v št. 192 voden članek, v katerem hudo šiba dunajsko „Presse“, ki prslavlja zmago vstavoverne liberalne stranke in Slovincem napoveduje, česa se imajo od sedanje večine nadejati. „V državno-pravnem oziru, piše „Politik“, jim še „Presse“ ne more ničesa očitati, ker je kranjski deželni zbor odjenjeval, kar je le mogel, ne da bi bil pa s tem, kakor je videti, potolažil maščevalnost nasprotnikov. Nasprotno pa se je deželni zbor po mnenju „Presse“ hudo pregrešil, da je poslovenjeval ljudske in srednje šole, kolikor imata deželni zbor in odbor pri njih govoriti! Slovinci naj si to razlago glasovitega §. 19 temeljnih državnih postav dobro zapomnijo! Vstavovernim kričačem po Pressinim kopitu nikakor ne zadostuje, da se dežela, v kateri

imajo Slovani resnično večino, smatra za nemško in se vstanovljajo nemške šole na Kranjskem, slovenska tla naj se očistijo slovensčine tudi v šolah odvisnih od deželnega odbora! Kakšen razložek bi bil še med Bulgarsko in Kranjsko, če bi šlo po volji teh prismojenih (wabwitzig) ljudskih pogubljevce dunajskih. Še siromaško podporo, ktera se je dajala slovenskemu gledišču, „Presse“ z dvema klicaji osira; da pa deželni odbor štajarski nemško graško gledišče vzdržuje z deželnim denarjem, h kateremu slovenski prebivalci južnega Štajerja plačujejo tretjino, to je pa čisto prav in pravično. Celo golobjo pohlevnost bi moralo ostrupiti to živinsko tajeenje najjasnejših dolžnosti in to fanatično sovraštvo do vsega, kar je slovansko.“ Tem krepkim besedam „Politike“ bi še marsikaj lahko dostavili v pojasnilo, kako se je ravnalo, da si je peščica nemških liberalcev pridobila večino, ker nam pa tiskovna svoboda tega ne dopušče, porabilo se bo dotično sem ter tje jako mično gradivo, kterege imamo že mnogo nabranega, o svojem času na drugem primernejšem kraju, kjer nam ga no bodo konfiscirali. Da bo dotično poročilo vsestransko popolnoma, prosimo svoje prijatelje, da naj nam blagovoljno sporoče vse take posebne dogodke, ki se pa dajo lahko dokazati, če bi bilo treba.

(Veleč. knez in žkof, dr. Pogačar) so se sinoči iz loške dekanije, kjer so imeli cerkveno obiskovanje, zopet vrnili v Ljubljano. V nedeljo bo birma in vizitacija v Škofji loki.

(Franjo Krežma), prvi umetnik na goslah, po kritiki strokovnjakov v Rimu, Florencu, Milanu, Parizu itd. naslednik slavnega Paganinia bode s svojo gospico sestrico, slavno umetnico na glasoviru, in pripomočjo čitalničnega pevskega zbora dal veliki koncert v petek, 20. t. m. (ne v četrtek) ob 8. uri zvečer v čitalnični dvorani. Dolžnost nam je to vsem bralcem naznaniti s pristavkom, da naj nihče ne zamudi prilike, slišati in občudovati mladega (16 letnega) umetnika, ki je rodom Hrvat ter odločen Slovan in čast in dika umetelnosti slovanske.

(V letnem poročilu realkinem) prof. Knapsch v silno robati nemščini razpravlja precej obširno onečedenje Ljubljane pri njenem toku skoz mesto. Iz šolskih naznanil sprevidimo, da je bilo učiteljev 20 (razun tega pa še 1 azistent za risanje in 2 slugi), učencev na koncu leta pa 334, po domovini 111 Kranjcev, 106 iz drugih avstrijskih in 13 iz vnanjih dežel. Po veri bilo je 330 katoličanov, 1 grški zedinjen, 2 pravoslavna, 1 protestant. Po jeziku bilo je 134 (?) Nemcev, 158 Slovencev, 7 Srbov, 2 Čeha, 33 Lahov. Odlikovalo so jih je 26, prvi red jih je dobilo 208, dvojko 24, trojko 27, neizprašani so ostali 3, izpraševanje ponovilo jih bo 46.

Razne reči.

— Modrost povsod dobra. Janez boječ se, da bi ga pri naboru ne potrdili, pokazal je skrčen prst. Zdravnik nekaj časa skuša prst vravnati, a Janez zna ga dobro držati, tako da zdravnik ne opravi ničesar. „Koliko časa pa imaš že skrčen prst?“ vpraša zdravnik. „Deset let.“ „Kakošen pa je bil popred?“ „I tak-le!“ pravi Janez, ter ga stegne.

— Zemljepis. Učitelj pokazal je učencem, da bi z nazornim naukom prav na tanko razumeli, svojo okroglo škatljo za tobak, da bi jim dopovedal, kakošna je zemlja. Ob nedeljah pa imel je po navadi štirioglato škatljo v žepu. Ko pri skušnji praša nadzornik dečka, kakošna

da je zemlja, odreže se brz: „Ob delavnikih okrogla, v nedeljo štirioglati.“

— Črnomeljsko učiteljsko društvo ima dne 19. julija 1877 svoj občni zbor. Program: 1. Nagovor predsednika. 2. Revizija društva. 3. Volitev novega odbora. 4. Posamezni nasveti.

— Huda nevihta je razsajala na gornjem Štajarskem in Koroškem, po planinah je palo mnogo snega in huda toča je sekala na murskem polju od Radgone do Ljutomera.

— Spremembe v Lavantinski škofiji.) Prestavljeni so čč. gg. kaplani: M. Jurkovič v sv. Il prislov. Gradcu, Fr. Dovnik v zgornjo Polskavo, M. Meško v Leskovec; Fr. Rojko k sv. Benediktu na Goričkem in J. Živortnik v Šoštanj. — Č. g. Kukovec je resigniral na njemu podeljeno faro sv. Petra pri Radgoni, ktera je vnovič razpisana do 21. avgusta; do istega dne je razpisana tudi fara sv. Miklavža nad Laškim. — Kaplanija pri sv. Martinu na Pohorju in ena kaplanija v Vuzenici ostanete začasno izprazneni.

V Ljubljanski škofiji: Čast. g. I. Sušnik pride iz Črnomlja v Šentlorenc, č. g. F. Merjašič pa iz Čermošnjic za kaplana v Črnomelj.

Umri so:

Od 11. do 12. julija: Karolina Riedl, pl. Reitenfels, vrad. v. 66 l., za mrtudom. Matej Križnar, del. 48 l., za jetiko. Amalija Basel, zaseb. o. 2 d., za božjastjo. Anton Žečuhar, kondukt. o. 3 l., za davico. Andrej Corn, gostač 57 l., za vodenico. Ana Suhadobnik, gostinja 73 l., vsled starosti. Anton Vidmar, gostač 70 l., za srčno napako. Nace Sraun, čevljar 28 l., za jetiko. Ferd. Arce, kond. o. 3 m. za prehlajenjem.

Eksekutivne dražbe.

18. julija: 3. Premrov iz Stranj in 1. Premrov iz Šmihelja oba v Senožečah. 3. Smolnikar iz Križa v Kamniku. 3. Golobič iz Vavpče vasi in 3. Nemanič iz Rakovca oba v Metliki. 3. Jamnik iz Zupeče vasi; 3. Horžen iz Krške vasi; 3. Grojzdek iz Gazic vsi v Krškem. 2. Buder iz Čermošnic. 2. Luser iz Gaberja; 2. Pangre iz Toplic; 2. Zupančič in 2. Sterbenc iz Dolenjega Suhadola vsi v Novem mestu. 2. Dolenc iz Dolenje vasi; 2. Gerjol iz Pristave oba na Vrhniki. 2. Erlah iz Tavrnik v Kranjski gori. 1. Prime iz Iške vasi v Ljubljani

Štajerske III. 18. julija Peter Medved pri sv. Ani 1850 gld. Miha Hostnikar na Valcu 8780 gld. 20. jul. Miha Gabron v Kozjem, Matija Rodošek na ptujski gori 400 gld. 23. jul Marija Maček v Gruščah 2575 gld.

Loterijske številke 7. julija.

V Trstu: 26, 16, 1, 46, 23.
V Lincu: 33, 11, 39, 15, 31.

Telegrafične denarne cene 16. julija.

Papirna renta 61.25 — Srebrna renta 66.60 — Zlata renta 72.50. — 1860letno državno posojilo 113 — Bankine akcije 774 — Kreditne akcije 144.80 — London 124.90 — Srebro 109.50. — Ces. kr. cekini 5.95 — 20-frankov 10.—.

Oznanilo.

Slavnemu občinstvu, posebno pa ženskim krogom, vljudno javljam, da sem odprla svojo novo prodajalnico

pozamentnega, zobčastega in trakarskega blaga

(kakor tudi vse v to stroko spadajoče enake reči), na glavnem trgu, št. 10, nasproti g. Giottini-jeve knjigotržnice.

Priporočevaje se obilnemu nakupovanju znamenjam se najdvorljiveje

(2)

Ana Šinkovec.